

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 16 јануари 2020 година, врз основа на примена жалба од Игор Изотов, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Инфомакс“, со текстот насловен „Македонец не постои: Прочитајте што му се случило на Македонец кој се обидел да влезе во Египет – бетон“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 13.



ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 24 декември 2019 година, Игор Изотов поднесе жалба за текстот „Македонец не постои: Прочитајте што му се случило на Македонец кој се обидел да влезе во Египет – бетон“, објавен на 22 декември на интернет – порталот „Инфомакс“ (www.infomax.mk).

Во жалбата се наведува дека оспорените текстови содржат неточно и нефер известување, пристрасност во информирањето, незастапена втора страна, нарушување на приватноста и на авторски права.

Подносителот на жалбата појаснува дека негова лична објава на „Фејсбук“ била искористена за спинување на дневно – политички теми и дека била целосно извадена од контекст.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Инфомакс“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и со мнозинство гласови одлучи дека Кодексот на новинарите е прекршен во членовите 1 и 13.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.



ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 16 јануари 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најпрво, утврди дека се работи за текст без автор, чија содржина се заснова единствено на статус на корисник на социјалната мрежа „Фејсбук“, кој споделува свое искуство за наведен проблем при преминување на границата меѓу Јордан и Египет.

Содржината, несомнено, произлегува од јавниот интерес, но не на начин на кој е пренесена информацијата. Медиумот воопшто не се потрудил да обезбеди објективна и проверена информација, на начин, што ќе контактира релевантна институција за да добие потврда дали информацијата е точна или веродостојна за споделување со јавноста. Новинарите се обврзани да ги проверат информациите колку што е можно повеќе, за да ја избегнат опасноста од манипулации и дезинформирање.

Медиумите, воедно, се одговорни и за искажаното на социјалните мрежи, зашто со нивното објавување таквите содржини добиваат јавност и, затоа, не ги ослободуваат од одговорност. Во отсуство на официјална потврда на случајот, авторот морал да изрази резерва, воздржаност и сомнеж кон Фејсбук статусот, наместо да смета дека е доволно да го пренесе, нудејќи го како извесен епilog. Оттука, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка е нагласена во самиот наслов на текстот:

„Македонец не постои: Прочитајте што му се случило на Македонец кој се обидел да влезе во Египет – бетон“.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во продолжение, Комисијата утврди дека текстот изобилува со коментари и во него не се прави суштинска разлика меѓу фактите и мислењата. Оттука, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 13** од Кодексот на новинарите, чија отстапка особено е нагласена во следните две реченици:

„Идентитетот не е бетон, а ако сакаме да го споредиме со други градежни материјали, идентитетот веројатно личи на рушевини кои останала од старото Скопје по земјотресот во 1963 година.“



„Важно, Димитров продаваше патлицани за членство во ЕУ, и не убедуваше дека го „бетонирал идентитетот“.

Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се одбегне дезинформирање и манипулирање со публиката.

Со оглед дека социјалните мрежи се чест извор на лажни и непроверени информации, Комисијата се согласи и дека интернет – порталот „Инфомакс“, во случајов, требало да го контактира лицето, сопственик на содржината и да ја провери кредибилноста на статусот, како и неговата точност. Во исто време, медиумот требало да побара и дозвола од сопственикот на профилот, зашто во новинарската професија е недозволиво по автоматизам да се преземаат и користат информации од приватни лица, кои не се ниту избрани, ниту именувани функционери, а ниту се политички личности.

Истото важи и за копирање и објавување изјави, статуси, фотографии, видео - снимки или какви било пишани или аудио/видео материјали од приватни профили или блогови без да се побара дозвола од сопственикот, особено кога се работи за приватно лице, како во конкретниов случај.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет-порталот „Инфомакс“ (www.infomax.mk) во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

